

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

T 074 – 202 02 58
M 06 – 11 56 13 37
algemeen@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage aanvullend onderzoek Wet natuurbescherming

AZC-terrein Groot Deunkweg 5 Aalten

Opdrachtgever: COA
Projectcode: CMA00416
Project: AZC Aalten
Datum: 29-10-2018
Status: Definitief
Auteur: A.S.J. van Proosdij
Gecontroleerd: J.W. Boon

Colofon

Opdracht

Rapportage betreft aanvullend onderzoek conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

Centraal Orgaanopvang Asielzoekers (COA)
Groot Deunkweg 5
7122 RS Aalten

Uw kenmerk: AZC-terrein Groot Deunkweg 5 Aalten
Contactpersoon: De heer R. Geerlings
Email: remkogeerlings@coa.nl

Opdrachtnemer

GRAS Advies
Huismanstraat 6
6851 GT Huissen
Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Ons kenmerk: CMA00416 Aanvullend onderzoek AZC Aalten
Datum: 29-10-2018
Versie: Definitief
Contactpersoon: De heer A.S.J. van Proosdij

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Uitgangspunten	6
1.3	Projectgebied.....	6
2.	Werkwijze.....	7
2.1	Vleermuizen	7
2.2	Huismus	7
2.3	Uitvoering	8
3.	Resultaten	8
3.1	Vleermuizen	8
3.2	Huismus	11
3.3	Overige vogelsoorten.....	11
4.	Conclusies en advies	12
4.1	Vleermuizen	12
4.2	Huismus	12
4.3	Overige vogelsoorten.....	12
4.4	Advies	12
5.	Bronnen.....	13
6.	Woordenlijst.....	14
	Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen.....	15
	Bijlage 2 Wet natuurbescherming	16
	Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	19

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het Centraal Orgaan Opvang Azielzoekers (COA) is voornemens haar voormalige Asielzoekerscentrum (AZC) gelegen aan de Groot Deunkweg 5 in Aalten te slopen en het terrein over te dragen aan de gemeente Aalten. Het AZC is eind 2017 gesloten, vanwege een daling van het aantal asielzoekers in Nederland. De gemeente Aalten is voornemens het bestaande AZC terrein opnieuw in te richten en hierbij aan te laten sluiten op het omringende landschap. Bij deze herinrichting worden er diverse ruimtelijke ingrepen verricht. Zo worden de meeste gebouwen gesloopt en vindt omvorming plaats van groen en infrastructuur.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van het verkennend onderzoek (quickscan) flora & fauna (A.S.J. Proosdij, 23-01-2018) is geconcludeerd dat het projectgebied mogelijk een functie heeft voor vleermuizen en huismussen. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroepen uit te voeren.

Doelstelling rapport

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om uitsluitsel te geven over de functie van het projectgebied voor vleermuizen en huismussen en daarbij conclusies te kunnen trekken over welke soorten en met welke aantallen in het gebied voorkomen en welke specifieke functie(s) het projectgebied heeft voor deze soortgroepen. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

GRAS Advies

GRAS Advies voert aanvullende onderzoeken uit volgens de geldende soortprotocollen. De heren Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij, Mr. A. Tuitert, M. Douma en P. Leemreize zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Aalten, provincie Gelderland, Nederland

Samenvatting

Vleermuizen

In het projectgebied zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Het betreft zomer- en paarverblijfplaatsen van enkele dieren (respectievelijk maximaal 3 en 4 dieren) die waarschijnlijk jaarrond gebruikt worden. De ingreep leidt tot het vernielen of beschadigen van deze beide verblijfplaatsen van vleermuizen. Hiervoor is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Aangezien sprake is van paarterritoria dienen op twee verschillende plekken in het projectgebied door middel van compensatie nieuwe (paar)verblijfplaatsen gecreëerd te worden die tevens ook geschikt zijn als overwinteringsplaats.

In het projectgebied is essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis aanwezig in de vorm van twee vijvers met omringende begroeiing. Indien dit essentieel foerageergebied wordt aangetast, is hiervoor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het verlies aan essentieel foerageergebied dient dan tijdig gecompenseerd te worden.

Foeragerend en overvliegend zijn verder in het projectgebied laatvlieger en rosse vleermuis aangetroffen en buiten het projectgebied ook gewone grootoorvleermuis. Voor deze soorten vormt het projectgebied geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.

Huismus

In het projectgebied zijn twee nestplaatsen van de huismus aanwezig in te slopen bebouwing. De ingreep leidt tot het vernielen of beschadigen van deze beide verblijfplaatsen van de huismus. Hiervoor is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het verlies aan nestplaatsen van de huismus dient in dat kader gecompenseerd te worden.

Overige vogelsoorten

In de bebouwing, bomen en bosschages in het projectgebied broeden enkele paartjes kauwen, houtduiven en andere vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Verstoring en/of vernietiging dient voorkomen te worden door te werken buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere en latere broedgevallen zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Wet natuurbescherming

Voor uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de gewone dwergvleermuis en huismus noodzakelijk.

Advies

Geadviseerd wordt de uitkomsten en conclusies van dit aanvullend onderzoek voor te leggen aan het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Gelderland.

Geadviseerd wordt de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen om. Het broedseizoen is globaal aan te geven tussen 15 maart en 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere en latere broedgevallen zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Zorgplicht

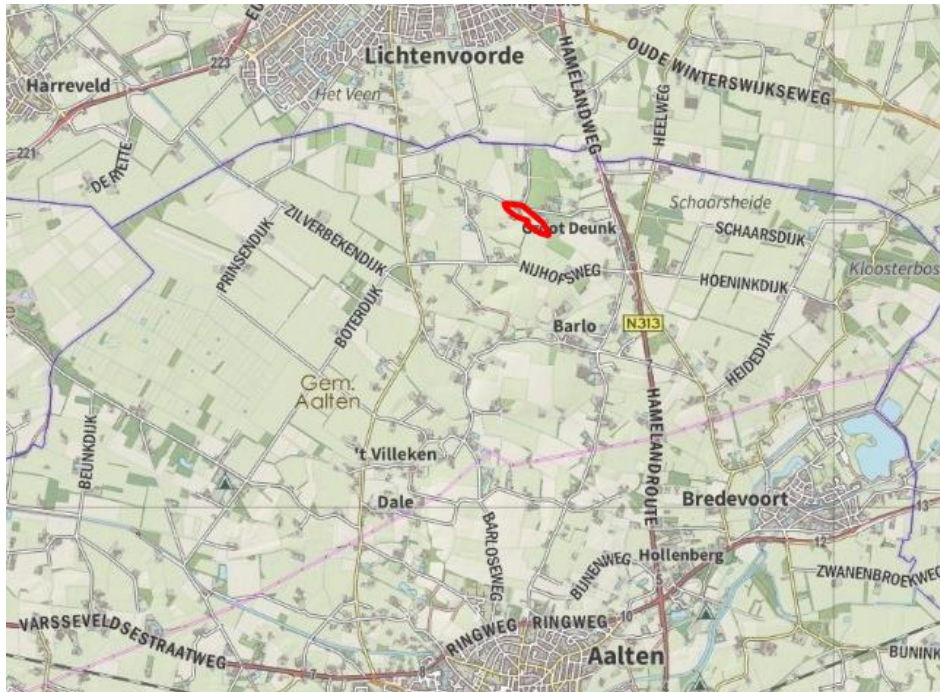
De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

1.2 Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor deze rapportage is de email van de heer H. Konijn van 08-02-2018 met kenmerk 'FW: COA Aalten RE: uiv00617_flora en faunaonderzoek en memo vervolgstappen' en met verwijzing naar de offerte van 06-02-2018.

1.3 Projectgebied

Groot Deunk ligt tussen Lichtenvoorde en Aalten (Afb. 1.3.1 & 1.3.2), op de rand van het Oost-Nederlands plateau. De op het terrein aanwezige blusvijvers worden gevoed vanuit een natuurlijke bron op deze locatie en wateren via een sloot in noordwestelijke richting af. Het terrein wordt omringd door voornamelijk agrarische percelen op een glooiend landschap. Langs veel wegen en perceelgrenzen in de omgeving zijn bomensingels aanwezig.

Afb. 1.3.1. Ligging van het projectgebied (rood kader) tussen Lichtenvoorde en Aalten.

Afb. 1.3.2. Luchtfoto van het projectgebied (binnen het rode kader).

2. Werkwijze

2.1 Vleermuizen

Vleermuisonderzoek is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal en de soort(en) vleermuizen in het projectgebied vast te stellen en om inzicht te krijgen in welke functie(s) een eventuele verblijfplaats heeft (zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijf). In navolging van het advies in de beschikbare Kennisdocumenten Vleermuizen, waaronder bijvoorbeeld het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017), is het vleermuisonderzoek uitgevoerd conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' (Vleermuisprotocol, 2017). Het vleermuisprotocol is in 2009 ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus in overleg met de toenmalige Dienst Landelijk Gebied en Gegevensautoriteit Natuur en vastgesteld door de toenmalige Gegevensautoriteit Natuur. Het protocol wordt jaarlijks in het Vleermuisvakberaad geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Het vleermuisprotocol voorziet in de volgende locatiebezoeken:

- een voorjaarsonderzoek om een mogelijke functie als zomer- en/of kraamverblijf te onderzoeken.
- Een najaarsonderzoek om een mogelijke functie als paar- en/of winterverblijf te onderzoeken.

Aangezien niet alle holle ruimtes in spouwmuren te bekijken zijn, heeft geen visuele inspectie plaatsgevonden in de overwinteringsperiode omdat eventuele overwinterende vleermuizen dan toch niet zichtbaar zijn. Wanneer gedurende het seizoen een verblijfplaats van vleermuizen wordt aangetroffen, wordt er vanuit gegaan dat vleermuizen ook in het betreffende gebouw overwinteren.

Er zijn in totaal 7 locatieonderzoeken uitgevoerd (Tabel 2.3.1). De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld. Het gebruik van een Pettersson D240x batdetector is conform de voorwaarden voor materiaalgebruik vanuit het Vleermuisprotocol. Daarnaast is tijdens de laatste twee bezoeken een Pulsar Helion XP28 warmtebeeldcamera ingezet om de locatie van de verblijfplaatsen en het aantal dieren zo exact mogelijk te kunnen bepalen.

2.2 Huismus

Huismusonderzoek is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal huismussen en nestplaatsen in het projectgebied en de specifieke functies van het gebied voor huismussen vast te stellen. Het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) beveelt aan om gebruik te maken van het Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (2017). Het Aanwezigheidsprotocol schrijft voor om tijdens 2 locatieonderzoeken in de periode 1 april – 20 juni te inventariseren op zingende dieren. Tussen de beide bezoeken dient 10 dagen te zitten. Tegelijkertijd schrijft zowel het Kennisdocument Huismus als de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014) voor om ofwel 2 veldbezoeken in de periode 1 april – 15 mei uit te voeren, danwel 4 bezoeken in de periode 10 maart – 20 juni uit te voeren. Tussen elk bezoek dient minimaal 10 dagen tijd te zitten.

Er zijn twee locatieonderzoeken uitgevoerd in april 2018 (Tabel 2.3.1). Daarnaast is voorafgaand aan de avondbezoeken en aansluitend aan het ochtendbezoek voor vleermuizen gelet op huismusactiviteit in het projectgebied. De bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens gunstige weersomstandigheden. De inventarisaties van huismus zijn uitgevoerd door te kijken naar aanwezigheid van zingende huismusmannetjes, bedelende jongen en ander nest-indicerend gedrag van de huismus zoals voedselvluchten of transport van nestmateriaal. Daarnaast is gekeken naar foerageergedrag.

2.3 Uitvoering

Het veldonderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd door de heer Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij van GRAS Advies en door de heer Mr. A. Tuitert van Tuitert Natuuronderzoek, de heer M. Douma van Douma Zoogdieronderzoek en de heer P. Leemreide van Natuurbank Overijssel in opdracht van GRAS Advies. Allen zijn middels opleiding en ervaring bevoegd zijn voor deze werkzaamheden.

Het veldonderzoek naar huismussen is uitgevoerd door de heer Mr. A. Tuitert van Tuitert Natuuronderzoek in opdracht van GRAS Advies.

Tabel 2.3.1: Data en weersomstandigheden van de locatieonderzoeken.

Datum	Onderzoeker	Type inventarisatie	Type bezoek	Weersomstandigheden
06-04-2018	A. Tuitert	Huismus	Ochtendbezoek	12° C, half bewolkt, 4 Bft
17-04-2018	A. Tuitert	Huismus	Ochtendbezoek	15° C, onbewolkt, 2 Bft
16-05-2018	A. Tuitert, A.S.J. van Proosdij	Vleermuis (zomer- en kraamverblijf)	Avondbezoek	18° C, bewolkt, 3 Bft
24-06-2018	A. Tuitert, P. Leemreide	Vleermuis (zomer- en kraamverblijf)	Ochtendbezoek	11° C, bewolkt, 2 Bft
10-07-2018	A. Tuitert, M. Douma	Vleermuis (zomer- en kraamverblijf)	Avondbezoek	19° C, half bewolkt, 3 Bft
28-08-2018	A. Tuitert, P. Leemreide	Vleermuis (paarverblijf)	Avondbezoek	22° C, onbewolkt, 2 Bft
11-09-2018	A. Tuitert, P. Leemreide	Vleermuis (paarverblijf)	Avondbezoek	18° C, half bewolkt, 2 Bft
14-09-2018	P. Leemreide	Vleermuis (paarverblijf)	Avondbezoek	17° C, half bewolkt, 2 Bft
16-09-2018	P. Leemreide	Vleermuis (paarverblijf)	Avondbezoek	19° C, bewolkt, 3 Bft

3. Resultaten

3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn twee verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de bebouwing in het projectgebied. Het betreft twee zomer- en paarverblijfplaatsen en waarschijnlijk ook winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (Afb. 3.1.1 t/m 3.1.3).

De ene verblijfplaats bevindt zich in één van de gebouwen aan de westzijde van het terrein (Afb. 3.1.1). Hier zijn maximaal 3 gewone dwergvleermuizen aangetroffen in een ruimte tussen de bakstenen buitenmuur en houten gevelbetimmering. In het najaar werd hier baltsactiviteit van een mannetje gewone dwergvleermuis vastgesteld. Waarschijnlijk wordt de verblijfplaats jaarrond gebruikt.

Afb. 3.1.1. Locatie verblijfplaats gewone dwergvleermuizen aan de westzijde van het projectgebied.

De andere verblijfplaats bevindt zich in één van de woningen aan de zuidzijde van het terrein (Afb. 3.1.2). Hier zijn maximaal 4 gewone dwergvleermuizen aangetroffen in een ruimte tussen de bakstenen buitenmuur en houten gevelbetimmering. In het najaar werd hier baltsactiviteit van een mannetje gewone dwergvleermuis vastgesteld. Waarschijnlijk wordt de verblijfplaats jaarrond gebruikt.

Afb. 3.1.2. Locatie verblijfplaats gewone dwergvleermuizen aan de zuidzijde van het projectgebied.

Afb. 3.1.3. Vleermuiskeutels op de vensterbanken onder uitvlieglocaties.

Er zijn geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen gevonden tijdens het vleermuisonderzoek. Er is ook geen middernachtzwermen waargenomen wat kan duiden op aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats in de bebouwing in het projectgebied. Er zijn daarnaast geen verblijfplaatsen van andere soorten, waaronder boombewonende soorten waargenomen.

Vliegroutes

In het projectgebied zijn geen essentiële vliegroutes van vleermuizen aanwezig.

Foerageergebied

In het projectgebied zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen waargenomen (Afb. 3.1.4). Net buiten het projectgebied is ook tweemaal een foeragerende gewone grootoorvleermuis gehoord.

Gewone dwergvleermuizen foerageren voornamelijk boven de twee vijvers op het terrein. Hier zijn telkens 6-8 gewone dwergvleermuizen foeragerend aanwezig. De vijvers met omliggende begroeiing vormen een essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis (Afb. 3.1.5). Elders op het terrein zijn meer incidenteel lagere aantallen gewone dwergvleermuizen aangetroffen.

In het projectgebied zijn ook enkele foeragerende laatvliegers waargenomen. In totaal maximaal 5 exemplaren. Laatvliegers foerageren voornamelijk langs de begroeiing langs de randen van het projectgebied. Van essentieel foerageergebied is geen sprake. Laatvliegers hebben een grote home-range, waarbinnen ze gebruik maken van meerdere uiteenlopende foerageergebieden. In de directe omgeving is voldoende geschikt foerageergebied voor de laatvlieger aanwezig.

Rosse vleermuizen zijn alleen kortstondig aan het begin van de avonden in het projectgebied waargenomen. Het projectgebied wordt kort na het uitvliegen kort aangedaan, waarna de dieren verder vliegen naar elders gelegen foerageergebieden. Van essentieel foerageergebied is geen sprake. Rosse vleermuizen hebben een grote home-range, waarbinnen ze gebruik maken van meerdere uiteenlopende foerageergebieden. In de directe omgeving is voldoende geschikt foerageergebied voor de rosse vleermuis aanwezig.

Afb. 3.1.4. Cumulatieve waarnemingen foeragerende vleermuizen in en rondom het projectgebied: gewone dwergvleermuis (rode stippen), laatvlieger (blauwe stippen) en rosse vleermuis (groene stippen).

Afb. 3.1.5. Ligging essentieel foerageergebied gewone dwergvleermuis.

3.2 Huismus

Nestlocaties

Er zijn tijdens het veldonderzoek in totaal twee nesten van huismus in de bebouwing in het projectgebied aangetroffen. Beide nesten bevinden zich onder de dakpannen van gebouwen met een hellend pannendak. Het betreft twee solitaire nesten, er is geen grote broedkolonie in het projectgebied aanwezig.

Afb. 3.2.1. Locaties aangetroffen huismussennesten (rode stippen).

Foerageergebied

Het projectgebied biedt geschikt leefgebied voor de huismus, maar de omliggende erven van boerderijen en het tuinderij bedrijf zijn eveneens geschikt als leefgebied voor de huismus. Het projectgebied vormt dus geen essentieel leefgebied, aangezien in de directe omgeving voldoende geschikt leefgebied aanwezig is.

3.3 Overige vogelsoorten

In de bebouwing in het projectgebied broeden enkele paartjes kauwen, houtduiven en mogelijk andere vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. In de bomen en bosschages op het terrein broeden diverse zangvogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. Broedende vogels en in gebruik zijnde nesten van broedvogels zijn beschermd. Verstoring en/of vernietiging dient voorkomen te worden door te werken buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere en latere broedgevallen zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.

4. Conclusies en advies

4.1 Vleermuizen

In het projectgebied zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Het betreft zomer- en paarverblijfplaatsen van enkele dieren (respectievelijk maximaal 3 en 4 dieren) die waarschijnlijk jaarrond gebruikt worden. De ingreep leidt tot het vernielen of beschadigen van deze beide verblijfplaatsen van vleermuizen. Hiervoor is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Aangezien sprake is van paarterritoria dieren op twee verschillende plekken in het projectgebied door middel van compensatie nieuwe (paar)verblijfplaatsen gecreëerd te worden die tevens ook geschikt zijn als overwinteringsplaats.

In het projectgebied is essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis aanwezig in de vorm van twee vijvers met omringende begroeiing. Indien dit essentieel foerageergebied wordt aangetast, is hiervoor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het verlies aan essentieel foerageergebied dient dan tijdig gecompenseerd te worden.

Foeragerend en overvliegend zijn verder in het projectgebied laatvlieger en rosse vleermuis aangetroffen en buiten het projectgebied ook gewone grootoorvleermuis. Voor deze soorten vormt het projectgebied geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.

Voor uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de gewone dwergvleermuis noodzakelijk.

4.2 Huismus

In het projectgebied zijn twee nestplaatsen van de huismus aanwezig in te slopen bebouwing. De ingreep leidt tot het vernielen of beschadigen van deze beide verblijfplaatsen van de huismus. Hiervoor is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het verlies aan nestplaatsen van de huismus dient in dat kader gecompenseerd te worden.

4.3 Overige vogelsoorten

In de bebouwing, bomen en bosschages in het projectgebied broeden enkele paartjes kauwen, houtduiven en andere vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Verstoring en/of vernietiging dient voorkomen te worden door te werken buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere en latere broedgevallen zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.

4.4 Advies

- Geadviseerd wordt de uitkomsten en conclusies van dit aanvullend onderzoek voor te leggen aan het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Gelderland.
- Geadviseerd wordt de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen om. Het broedseizoen is globaal aan te geven tussen 15 maart en 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere en latere broedgevallen zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.
- De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

5. Bronnen

Literatuur

- Van Proosdij, A.S.J. Rapportage quickscan flora & fauna Wet natuurbescherming AZC Groot Deunkweg 5 te Aalten, GRAS Advies, 23-01-2018
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12, 2017
- Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, RVO, 2014
- Vleermuisprotocol, 2017
- Kennisdocument Huismus, BIJ12, 2017
- Soortenstandaard Huismus, RVO, 2014
- Aanwezigheidsprotocol Netwerk Groene Bureaus, 2017

Internet

- **Alterra**

Onderzoeksinstituut

Alterra draagt door deskundig en onafhankelijk onderzoek bij aan het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame groene leefomgeving.

Geraadpleegd op 18-10-2018

<http://www.synbiosys.alterra.nl>

- **Kadviewer**

Kadviewer is een online kaartendienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 18-10-2018

<http://kadviewer.map5.nl>

- **Provincie Gelderland**

Digitale online atlas van de Provincie Gelderland m.b.t. beschermde natuurgebieden.

Geraadpleegd op 18-10-2018

<http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland>

- **Overheid**

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 18-10-2018

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

- **Regelink**

Regelink is een kenniscentrum met betrekking tot de beschermde soorten in de Wet natuurbescherming.

Geraadpleegd op 18-10-2018

<http://www.regelink.net>

- **Telmee**

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 18-10-2018

<https://www.telmee.nl>

- **Vleermuisnet**

Kenniswebsite van de Vleermuiswerkgroep Nederland.

Geraadpleegd op 18-10-2018

www.vleermuis.net

6. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag provincie Gelderland hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekent dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

***De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet natuurbescherming 2017*

Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen

Projectgebied met grenzen (rode lijnen).

Bijlage 2 Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: *'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'*.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbesluit. Natuurbesluit is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming spreekt over een houtopstand indien sprake is van een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

De Wet natuurbescherming heeft geen betrekking op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 1. wegbeplantingen;
 2. beplantingen langs waterwegen, en
 3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet Natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Gedragscodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

